„ЗАСТАВА“ излази редовно: сваког дана, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
За Србију
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка нарочито за шире народне кругове уређени могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте сваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.
За „Приопсоване“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јеротића, главна улица

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 59. У НОВОМ САДУ У НЕДЕЉУ 16. АПРИЛА 1895. ГОДИНА XXX.

МИРИШИ БАРУТ.

Неизмерна је готово даљина која дели од нас и од читаве Европе поприште, на коме се до мало пре борише две највеће азијске државе Кина и Јапан, а са кога Јапан изађе победоносно и издиктова мир огромној Кини. Но тек што је тај мир склопљен, а оно се осети међу европским државама нека узрујаност и замириса мирис од — барута. Мир међу Кином и Јапаном уздрма и доводе у опасност мир у Европи! Па какви су узроци, да је тај мир тако опасан по Европу и које су то тачке мира тако опасне? Има их две: прва је што Јапан уз самосталност Кореје добија острво Формозу и још друге покрајине, које је освојио, а друга је савез за одбрану и нападај, другим речима осигуравање потпуног утецаја Јапана на Кину. Овом другом тачком долази Кина и ако не у формалну и видљиву, но при свем том јасну и очевидну зависност од Јапана.

Кад се ти услови мира спроведу, они ће из корена променити положај у источној Азији и окренути га на опасност и штету заинтересованих европских држава у Азији и то у првом реду Русије и Француске, па онда одмах и Немачке. Томе доказа много не треба. Јапан је држава свежа и ратоборна, однегована у школи енглеској и још уз то и данас до некле под утецајем Енглеске. Така држава долази сада, добивши маха над читавом Кином, у непосредну близину граница руских, и поседа француских и немачких у Азији. Кина је до сада била неутрална она је чувала своје, али није тежила за новим; Јапан се спремао, а завојевачи беху Русија и Енглеска. Но у завојевачкој политици ове две државе дијаметрална је разлика. Русија корача полако напред она шири своје границе, а Енглеска ствара колоније и поседе. У освојеним крајевима такођер се води са свим друга политика. Сваки нов крај Русија утеловљава у тело државе, везује га свим везама и политичким и трговачким уз читаву државу; док Енглеска осваја ли ради пљачкања и извлачења користи из освојених и поседнутих крајева. Енглеска се снажи ли материјално, но Русија и — да тако да речемо, — и морално и материјално; енглеским освајањем шири се само њен посед, но руским освајањем шире се границе Русије. Русија и Енглеска дошле би кад-тад у судар, но јапанско-кинески мир окренуо је прилике: место да се сударе Русија са Енглеском, она ће наићи на њеног ученика на Јапан, оснажен Кином. Дали Јапан овде вади кестење из ватре за умну Енглеску и то ће се показати.

Што се тиче Француске и Немачке њихови су поседи много мањи, њима је више у опасности трговина, но баш зато што су мањи могу први пасти, као жртва овога мира.

Дакле је ситуација озбиљна, Русија се с правом противи оваковом миру, јер она види у будућност, она види и оно што се још — не види. Уз њу је одмах стала Француска. Двојни савез Русије и Француске није дакле био тек нека формална парада, него је потекао из заједничких интереса. Он ће своју практичну вредност дакле прво показати у далекој Азији.

Не ћемо ништа да проричемо, изнели смо само озбиљну ситуацију азиских прилика, и показали смо, од куда толико важних последица по Европу од кинеско-јапанског мира. Сада ћемо бацити поглед на другу страну.

Аустро Угарска, нема ничега у овом заплету, нема бар донде, док се он не пренесе, ако се пренесе, на Европу. Но ипак њена штампа силно симпатише са Јапаном, а то долази ли отуда што Аустро-Угарска свагда симпатише са противником Русије, па био он кому драго.

Најпријатнији је положај Аустро-Угарске, када је Русија заплетена у какав рат, јер онда се она одмах осећа одрешених руку спрам Балкана. Док је Русија мирна и без рата, дотле она и ћутањем својим улива Аустро-Угарској респекта и она онда гледа само као мачка на чуван пљен, одмакне ли се чувар, она се одмах баца на њега. То је проста слика аустријске политике на Балкану, која се већ у више прилика доказала да је истинита. Славенима, Србима дакле на Балкану заплет Русијин у источној Азији није и не може бити повољан, јер они остају онда без моћна чувара, без заштите пред отвореним грамзивим чељустима.

Правда.

Нови Сад, 15. априла.

Њитра. Комедија „угарске уставности“ свршила се у Њитри поново. Владин кандидат Јанић победио је старог кандидата народне странке грофа Зичија са већином од **79** гласова. Кад ову победу сравнимо са победом првога кандидата владиног Латкоција, који је при првом избору победио Зичија са **629** гласова, онда се тек можемо уверити каква је незаконитост при првом избору морала бити, кад је и сада председник Шуљовски одбио пуних 369 гласова Зичијеве странке, те је једва истесао већину од 79 гласова. Нама је све једно, ушао у сабор Зичи или Латкоци или сада изабрани Јанић, али бележимо ове узор-изборе, да се види како се поштује уставност у Угарској и у борби између Мађара, те да се према томе тек приближно може судити, како би се радило уставно када би се народности у Угарској упустиле у избор. У осталом како се при изборној борби врши и поштује најсветије право грађана, тако се исто поштују и сва наша друга законом зајемчена права. Мађари се диве овим незаконитостима, но нама су оне обичне, јер нас често, врло често сналазе ако не при изборима, а оно на другом пољу. Зичијева странка је уложила протест, те тако, ако нас бог поживи, можемо дочекати и још један избор у Њитри.

*

Одступање Первијанија. Из Петрограда јављају, да званичан лист доноси глас да је Первијани, руски посланик у Београду, искао да га ставе у мир због слабога здравља и да му је молба уважена.

СИЈОНУ И ЊЕГОВИМ ПАТРОНИМА.

(—т—) Од како нас је свети синод усрећио својим органом, особито од кад је истом дошао садашњи свештенички уредник, опажа се, да се у нас увлачи папизам, т. ј. непогрешивост. Но како има много и много верних „јединоспасавајуће“ вере, и то умном снагом врло, врло богатих, па чак и најученијих првосвештеника, који не вероваше слепо у непогрешивост папину, како ми да верујемо у непогрешивост „Српског Сиона“?

Овај делија присвојио монопол на памет, рад и ред и дужност, па чим отвори уста, одмах упућује на дужност свакога, учи реду немирњаке, а памети незналице. Сад кад је тако, помислио би човек, да је код њега све у свом реду, све на свом месту, да он врши савесно своју дужности, кад доспева да и друге поучава и упућује, да води туђу бригу о свом лебу.

Па да видимо!

„Српски Сион“ је званичан орган нашега св. синода, саборског одбора и у опће свију наших автономних области, и он је једном изрично рекао, да се само оно има сматрати аутентичним у нашим автономним стварима, што он донесе. Па кад је тако, онда је дужност његова место што млати празну сламу које-чим, што тешко да когод чита осим писца самог, — да нам доноша тачне извештаје о сваком па макар и најнезнатнијем раду наших автономних органа.

Сви ти наши органи носе назив „српско-народни“ н. пр. саборски одбор и т. д. па кад су то народне установе, ваљда треба да народ и зна, како стоји с тим установама, шта се тамо ради? Или зар патријарх и владике нису имале то на уму, кад су наложили свима подручним црквеним опћинама, да морају држати „Српски Сион“ и све ствари, које се односе на опћину, у њему штампати? Ваљда та наредба није с тога постала, да се наше опћине наслађују оним разглаголствијама беспосленог уредништва тога листа?

Да нам се не би пребацило, да без разлога ово пишемо, и да смо тесногруди, признаћемо, да „Сион“ доноша у изводу поједине извештаје конзисторија, административних одбора и т. д. али је врло загонетно, зашто не донесе извештај о последњим мартовским седницама саборског одбора, а то баш овога пута није смео за живу главу пропустити. — У „Застави“ је довољно било говора о том, како је велики део наших народних фондова, особито клирикалног фонда, издат на државне обвезнице, које врло незнатне проценте интереса носе, и да се тек мали део издаје на зајам, где је много већи интерес. „Сион“ се трудио из петних жила, да докаже обратно, али кад се нешто доказује, мора бити и доказано, чим се доказује.

Приватно се овде говорило за време седница саборског одбора, да је главни посао у тим седницама био — давање зајмова из народних фондова, а то смо видели и у извештају у „Бранику“. Но кад се узме у обзир, да је по речима „Сионо-

ПОДЛИСТАК.

(Наставак и свршетак.)

„Корнелије Станковић родио се у Будиму, као што већ испрва рекосмо. Изгуби прерано своје родитеље, а науке поче у Пешти. Ишао је тамо у гимназију и учио марљиво и с успехом, ма да га је зарана већма привлачила музика и њом се бавио. Први наук у музици изучи у школи господина Јокша и беше већ онда од најбољих ученика му. Мало по том пресели се он са сетром својом у Арад и настави науке у гимназији, ал исто тако и клавир. Неко време проведе и у Сегедину, и врати се у Пешту истом о јесени године 1847. где се још више и више забављаше клавиром. Наук, који дотле поприми, не беше како ваља, да и не речемо наопаког правца, којега се тада држао. На боље окрену све то тек, кад срећом својом, доспе у Беч, зими године 1850. Изучивши гимназију, није даље наставио науке, него се са свим посвети својему позиву музичком, сазнавајући да је цигло за тај рођен. Клавир стаде учити у Пиркерта, а контрапункту, удешавању гласова у хармонији, учаше га Сехтер. За неко доба је наставник му био у клавиру и Вимер.

Свирка Корнелија Станковића беше племенита и духа пуна; српске народне мелодије дуго и дуго нећемо чути моћи да нам их ко онако произваћа, као он што је умео! Он допираше у најдубље дубине духа народнога и изнашаше га на видик у савршенству уметничком. А кад се после, да богме, са свим даде на израђивање црквене музике, што му толико посла задаваше, да је виртуоство, савршенство у свирању, све више и више занемаривао нит се по том вежбао у већим делима свирке: цигло и једино бавио се песмом народном. Прошле године (1864.) по вељечасном позивању отиде у Србију ради оснивања школе музичке. Али га здравље више не послужи у том!

Опорија клима, поднебесје, па рад без прекида, поткопа му са свим и онако слабачко здравље, те после ни најмучније лечење нит' одмор, што уживаше зимус (год. 1864.) сред своје родбине и најусрдније неге — не може му више спасти живот да не пропадне. Увезе се на истом месту у пристаниште тихо, из којег беше испловио био. У њем оплакујемо ми племенит дух, вредног и марљивог уметника и карактер, најдостојнији љубави! Живот његов беше чист и скровит, као и душа му, и озорен љубављу и поштовањем у народа свог. Удостоји се и световних почасти. Од Њ. Величанства, цара и краља обдарен је златном медајлијом „за уметност и науке“; а за слављења тисућнице царства руског би одликован орденом светог Станислава.

Мало пре смрти своје затражи преко царске владе руске дозволу, да посвети цару руском целокупно црквено-музичко дело своје. Глас, да је добио то допуштење, стиже му — мртвом на одру мртвачком!

Служба и црквено појање о празницима — као дело-првенче посвећено је **народу српском**! То је најречитија карактеристика, знамење његова жарког, родољубног срца! Рано поче, рано и доче пут живота, преиспуњен части Покој нек је пепелу његову!

У делима својим створи себи споменик вечит — да бог дâ, из његова гроба никли и узрели плодови, што је семе посејао!!“

Тако приказа друг друга и пријатељ присни пријатеља свету широком, што немачки чита и разбира.

Некролог достојан покојника великог, оцена праведна труда голема, рада бладетна а за тако кратка века!

* * *

И стече-ли се код народа, што писац ето рече — пре тридесет година?

Да видимо, и упоредимо двоје.

Јесте! Као што Вук даде песницима српским узоре облика народне песме, у народу поникле: тако и Корнелије даде образце за правац музичарима српским, у цркви и у народу сачуване.

Па, какав је последак раду — једнога и другог?

Сличан рад, сличан, жали-боже, и последак!..

Језиком књижевници српски застранише у књизи куд који: ко робује још једнако кроју туђинском и кову, реченицом и речју; ко опет тоне у изопачењу језичком са незнања, и нехата да учи језик народни.

Слично бе и с музиком у нас, свирком и попевком: ко напусти правац Корнелијев па тумара за, тобоже, самосвојношћу, мелодијом и хармонијом; ко опет поприма узоре туђинске, ил бар оно нису српски, народни од поникли!..

У цркви у нас, хвалимо се, понародило се појање, које нам донеше некад у Карловце калуђери псалтисте — „слаткопевци хилендарски“ па богословци после разнеше отуд по народу; и сад је оно управо наше — народно. Појање нам то потече од Грка, откуд нам дође и хришћанство; ко је слушао у грчкој цркви одговоре на јектенија и на вазгласе, ил стихире на вечерњу, ил блажени на литургији, осмогласничке — знаће да је тако.

Али је то појање, са праизвора грчког, освежио је у нас побожни дух српски, народни; превео народ у своје осећаје од светиње; узела црква под своје и, како рекосмо, са свим се — понародило, не измењујући, нити изврћући прототипа им старинског.

Наша богословија карловачка стекла је највеће заслуге око тога — па се отуд и прозвало то пјеније карловачко.

Ма, као што уметници-сликари једне исте школе сликарске — свак има нечег особитог, свога рођеног, и по тој се карактеристици, знамењу познаје, као по рукопису рука, која је писала: тако се у нас и први, на гласу црквени певци разликоваху, и разликују се свак својим цифрањем и извијањем, ил, као што некад говорише: „мајсторијом и јестеством“!

И то цифрање и то извијање самовољно — то мајсторисање без ремека, без разбирања у науци музичкој, без знања правила и закона музичких: мало је кад развило на боље,

вим“ само оно аутентично у нашим автономним стварима, што он донесе, онда је оправдана сумња и у онај приватан разговор по Карловцима у том погледу, као и у извештај „Браников“. — Ми дакле не знамо, шта је саборски одбор радио у последњим седницама са зајмовима те ћемо опет морати чекати до страшног суда, док не добијемо рачунски извештај за ову годину.

А за што то? Чему крити од народа, кад је све тако у свом реду?

Нас се не тиче, што г. др. Секулић као такав пошаље извештај „Бранику“, може он послати, ако хоће, и у какве кинеске новине, али кад секретар црквено-народни шаље извештај у један партијски лист, а званични орган наш автономни не донесе ни речи о том, онда се силом намеће питање: шта то значи?

Па онда још нешто:

Пре коју годину саборски одбор је креирао место народно-црквеног подсекретара, одредио му плату и узео за то место личност, коју је хтео. Мотивирало се то тим, што је посла много, па један човек не може да савлада. Но када је касније секретар имао времена да за цело време саборског заседања као посланик проведе у Загребу, многи се питао, како ће толики посао моћи једини подсекретар обављати, кад секретар сам није могао, па му се с тога додао помоћник?

У последњим седницама саборски одбор је укинуо место народног подсекретара — бивши подсекретар се захвалио на звању — те је креирао два нова места: првог и другог саборско-одборског бележника, и одмах изабрао личности за та места. Па сад у чуду се пита свако, шта значи ово кријумчарење од саборског одбора? Изабрани су г. г. Меанџић и М. Летица, и ми немамо ништа против личности изабраних бележника, нарочито смо уверени о темељном знању г. Летице, и наше калуђерство ће много у њему добити, много више од рођака и љубимаца патријархових, што су завирили у Атину, Черновицу, Јегру итд. Али за што се не распише стечај? можда би се нашло још младих образованих Срба, који би хтели то место добити. За што испод жита, кад је саборском одбору савест чиста?

Многи ће зинути од чуда, кад ово чује, јер ни у оном „Браниковом“ извештају није било ни словца о новим бележницима, а „Српски Сион“ није у опће донео извештаја, а зна иначе разјапити вилице сваком приликом.

Међу тим то се ради све с планом, а ево га, какав је: Од како је др. Секулић заузео место народно-црквеног секретара, врло вешто се он показује леп са обадве стране, баш према оној: „Добро јутро чаршијо, на обадве стране!“ Знао се он лепо додворити патријарху и свима члановима саборског одбора, где је и наш подбан Дане Станковић, па ко зна, да ли га не ће повући жеља за мандатом на загребачком сабору, — а све једно је то одакле он дошао, јер то њему опет не би сметало да остане чист овејан либерал. Тако и Никола Петровић чини па опет жив и здрав.

За наш народно-црквени сабор пак он је презумптивни кандидат, за град Карловце, јер кад се није могло с једним Лазом, покушаће се с другом, а то ће ићи ако се садања радикална црквена општина распусти.

Па кад човек има два мандата, уз то мора да даје извештаје „Бранику“, са свим је разумљиво, да ту треба помоћи, а за то треба богме два бележника, да одговарају потпуно својој дужности.

С тога је испланирана та радикална промена. Но како је г. Летица само за време ту, док се не закалуђери, док не стече мало праксе у нашим автономним стварима, означен је уз г. Меанџића за другог бележника „велики родољуб“, гласовити велики бележник карловачки Лаза Обреновић. Додијала му јамачно „напорна“ служба у карловачком магистрату, па би да ускочи у фондове, а можда мисли да и овде седи на две столице, те да уз отправнину односно мировину великог бележника вуче плату и бележника код народних фондова.

То је план Секулићев, а биће да хоће да се реванжира Лази Обреновићу, што га је овај довео из Кикинде најпре у подсекретаријат, а после стекао заслуга и за његово секретарство.

И то је са свим хришћански бити благодаран, али није хришћански, а баш ни у реду увлачити само своје пришипетље у наше народне фондове, као да других способних људи у нас нема за та места, који би компетирали, кад би се расписали увек натечаји, као што је у реду, и као што то свуда бива.

Но план још није исцрпљен. Изгледа да ће бити још неких промена, што ћемо у своје време видети.

Ето тако бива у нас, све се ради кријомице, да народ не зна, а мисле и не тиче га се, њега је зато бог створио, да плати па да — ћути!

Карловци.

Поглед по свету.

— Угарски сабор. У четвртак је дошла на дневни ред у угарском сабору поново рецепција Чивута. Први говорник је био министар просвете Влашић, који је у кратко предложио да се овај законски предлог непромењен пошље натраг горњем дому. После њега је Иљеш Балинт у име Јустоваца и Етвешоваца примио предлог, а Апоњи опет у име своје странке. Грсф Сапари изнео је предлог, да се рецепција и слобода вере споје у један законски предлог Већина је одбила предлог Сапаријев, а једногласно примила предлог министра Влашића. У овој седници је први пут присуствовао Кошут. — У седници од петка, почела је расправа о слободи вере. Први говорник је био Фрања Бешењеји, који је у кратком говору препоручио да се предлог прими. После њега говорио је Имре Вестер, који је више говорио у одбрану либералне странке, него ли о самом предмету. Сапари поново препоручује да се слобода вере споји са рецепцијом у један предлог. За њим устаје творац ове реформе гроф Чаки, који препоручује да се предлог непромењен пошље натраг горњем дому. Полоњи предлаже да се приме промене, које је учинио горњи дом. После одмора говорио је још против предлога гроф Бањањи.

— „Крв ће потећи“. Руска штампа је одлучна у питању требали Русија да се умеша у преговоре мира, између Кина и Јапана, а одговор је: треба, па ма до крви дошло. „Московскија Вједмости“ написале су у тој ствари два врло оштра чланка. У првом се вели, да се Русија мора у ово питање упустити и најенергичније понашати. Како пак изгледа да Јапан не ће попустити, то ће крв свакако потећи. У другом чланку под насловом „Себи руке“ веле „Вједомости“, да Русија треба овај Ултиматум да постави Јапану: Ни стопу земље и ни труни уплива јапанског на азиске земље. Исти лист опомиње Јапан да се не уздаје у помоћ Енглеске, јер ће Енглеска у том случају имати много посла са Индијом. Противити се захтевима Русије била би глупост и не промишљен корак од Јапана. Русија је дакле одлучна и на све спремна, хоће ли крв потећи зависиће само од држања Јапана.

— Штампа о миру међу Кином и Јапаном. Мир у Симоносеки, који је склопљен међу Кином и Јапаном постаје све важнијим и важнијим предметом европске штампе. На глас, да се Русија, Француска и Немачка држе заједнички у овој ствари вели „Тимес“: Држање Русије је разумљиво, а и држање Француске свакако се даје протумачити, но држање Немачке је непојмљиво. „Дели Њус“ вели, да ове три државе не могу никако рачунати на пристанак Енглеске, јер она нема ништа против тога, да се Јапан развије до најјаче силе у Азији. На сва ова енглеска мудровања додаје бечка „Преса“ да она потпуно дели ова мишљења и не разуме Немачку од куда се она у ово коло ухватила. Јапанске новине опет опијене победом над Кином веле, да је јапанска војска много јача од руске у Азији; но „Новоје Времја“ одговара на ово, да Русију овај рат не би ни најмање неприправну нашао, јер она од почетка рата бодрим оком прати развијање азиских прилика; а од почетка владе Николаја II., лозинка руске политике је не попуштати. — Ова се ствар све већма и већма шири и крај миру у Симоносеки може врло лако бити почетак много озбиљнијег рата.

— Побуна Албанаца. Као што јављају из Цариграда, између Албанаца и турске војске дошло је до крвавих сукоба; пошто побуна још траје, послала је турска влада у Плаву неколико батаљона војске са више топова, да побуну угуше.

ВЕСТИ ИЗ СРБИЈЕ.

Престолна беседа,

којом је Алесандар I. отворио седнице народне скупштине, сазване за 1894-ту год. у Нишу.

Поштовани посланици, потреба Србије, да се политичке страсти стишају, мир и ред утврде у земљи, да се сви посветимо озбиљном и плодном раду, осећање краљевске дужности према мојој отаџбини и мом имену, довело ме је до решења, да прошле године прокламацијом својом од 9-тог маја обуставим устав од 1888-ме год. и вратим у важност устав од 1869-те год.

Ја сам вас позвао, драги ми представници драгог ми народа, да са вама приступим извођењу најпречих преображаја и решавању најважнијих питања за правилан развитак државног живота. Као што мој верни народ свагда уз-а ме чврсто стоји, тако ћете и ви помоћи ми, да поведем отаџбину оном циљу, који сам себи ставио као њен краљ и као потомак славних ми предака из народне династије Обреновића. У дубоком уверењу, да ће вама, представницима вазда вернога ми народа, на срцу лежати, да ме у мом задатку одушевљено, искрено и родољубиво потпомогнете, ја вас поздрављам свесрдно својом краљевском добродошлицом.

Поштовани посланици. У низу великих задатака, који ме очекују, а који ће ујемчити уредан народни развитак, подићи углед Србије, оснажити њен трговачки и привредни живот, спада и моја чврста и непоколебљива тежња, да негујем и гајим исправне односе Србије према свима државама.

Држећи се тога правца, ја сам у току последње године предузео путовања намењена том циљу; посетио сам моћне и пријатељске владаре двеју суседних нам царевина и поднео његовом величанству Султану цару отоманском Аблуд Хамид-Кану II. и његовом царском и краљевском апостолском величанству цару аустријском и краљу угарском Фрањи Јосифу I. уверење о мојој и мога народа тврдој жељи, да са њиховим државама и народима одржавам и развијам веће доброга суседства и најискренијег пријатељства.

Посетивши његово величанство цара немачког Виљема II., ја сам му однео и изјавио поштовања моја и мога народа, као и жељу да се одрже најбољи односи између наших држава.

Тежак губитак, што су га смрћу његова величанства цара Александра III. претрпели славом увенчана царска породица и братски нам руски народ, изазвао је у осећајима мојим потребу, да лично одем у Петроград те да у име своје и свог верног ми народа изјавим његовом величанству императору Русије Николи II. наше дубоке учешће, нашег традиционалног поштовања и да на самртнички одар царскога покојника положим венац искраног признања и дубоке захвалности.

Посета моја учињена председнику Француске републике, дала ми је милу прилику, да му у име своје и Србије изјавим наше пријатељство према великом француском народу.

Ви ће те, поштовани посланици, разумети, и уверен сам, поделити са мном осећаје мога признања и дубоке благодарности, коју дугујем ја и мили ми народ на свима оним доказима пријатељског расположења, које сам добио за себе и драгу ми отаџбину приликом мога путовања.

Поштовани посланици. На пољу унутрашње управе краљевства ми, запрема прво место уређење наших државних финансија. Моја влада, која ужива моје потпуно и свестрано владалачко поверење, поднеће вам предлог, који ће послужити као основ за успешан рад у томе правцу. Ја те предлоге препоручујем нарочитој пажњи народног представништва.

Како је моја намера, да у скоро по довршењу најхитнијих послова у овом сазиву, позовем народно представништво у сазив за 1895. годину, то ће моја влада томе сазиву поднети многе веће спремљене законске предлоге, који се односе на уређење финансијске, привредне, војне, просветне и осталих грана државне управе.

Ја очекујем од вас, да ће те ви, делећи моје уверење о потреби сталности у државним пословима, свесрдно потпомоћи моју владу и брижљиво приступити решавању оних предлога, које вам она буде поднела.

А сад, објављујући да су седнице народне скупштине за 1894. годину отворене, желим вам срећан рад.

У Нишу, 13. априла 1895.

Александар с. р.

*

СА СРПСКЕ СКУПШТИНЕ.

II. Састанак држан 12. априла.

На овом састанку имао је верификациони одбор да поднесе извештај о свом раду, а за тим требало је, да се изаберу шест лица, од којих ће краљ наименовати председника и потпредседника. Оба ова посла извршени су доста брзо на овом састанку, јер овде не може бити дебате. По извештају верификационог одбора било је присутних посланика свега 219 и то 53 владиних и 166 које је „народ изабрао“. Од владиних посланика нису били присутни: Сима Бимбић директор смедеревске гимназије и М. Јосимовић инспектор државних железница, који се нису примили ове почасти. Од „народних“ посланика нису били на састанку присутни Јеврем Поповић и Димитрије Петковић свештеници, који на основу устава и изборног закона не могу ни бити народни посланици како то тумаче садањи посланици; за тим Риста Поповић из Голупца, против чијег је избора уложио протест и сам там. ср. начелник јер је избор по његовом мишљењу био неправилан, јер су га изабрали само 8 напредњака, али верификациони одбор није уважио његову жалбу, већ је његов избор означио за правилан и како он није дошао у скупштину, то да се позове. Али Поповић сигурно не ће доћи. У одборском извештају даље стоји, да треба поништити изборе у ср. рачанском окр. ужичког, чији су посланици у скупштину већ дошли, јер је на повереничкој скупштини председавао председник друге општине а не оне, где је избор био, за тим и због тога је поништен избор, што су пуномоћија изабратих посланика снабдевена полициским печатом, а не дотичне општине. Одбор је поништио изборе у срезу параћинском, што је избор по извештају самог начелника ср. параћинског био не-

---

већ је баш изопачавало па нам назадило пјеније карловачко.

И Корнелије Станковић даде се и потеже баш да изучи и изнесе на видик основу и правила и законе, који владају у појању том у цркви нашој, и у певању нам песама народних. И он заиста показа „једини, прави пут, којим ходити морају композитори, кад се буду с временом јавили и у нас, да труд свој не страће без користи народу“.

Али, тим путем мало се ишло до данас, а још мање се иде данданас.

На „духовним концертима“, на пример ено у Панчеву, све је мање појања Станковићева; на беседама нашим једва је и трага мелодијама Станковићевим, што покупи у народу он, и нарочито онима по Србији!..

По црквама у нас отимају маха новотарије појањске, понајвише руске; по беседама у нас превлађују састави ликовôђâ, коровôђâ друштава нам певачких — понајвише самосвојни, без основе и правила попевке нам народне!

Не велим ја да није добро и да не вреди то појање попримано, ни те попевке коровођске — не; већ цигло мним, да то није развој наш из цркве нам и народа нам.

Што пак наговестисмо овде за појање српско црквено — слично тому рекосмо некад, у листу овом,*) за песму и попевку српску, па да не понављамо сад.

Него, као што је Вук имао уз-а се Даничића и прејемнике уздане — тако је требало, ком срећом, да имаде и Корнелије Станковић свог Даничића и последнике.

Ал, за то се иште прво и прво, за времена милоште и потпоре меценâтâ, добротвôрâ — какав беше кнез-Михаило и Вуку и Даничићу; какав беше властелин Павле Рићички и патријарх Јосиф Рајачић Корнелију Станковићу...

Данас меценатима таким — ни трага у нас! Нит' се брину за то наше власти автономне, нит' начелници им архијери, а којима би дужност била.

Ево, на пример, вредни и искусни музичар у нас, професор гимназијски г. Тихомир Остојић пође баш, како ваља, тим путем Корнелија Станковића: наставља започети рад његов и изводи га са појачким кором српске велике гимназије новосадске — — и сви то хвале и превазносе...

па ипак, нико да се нађе меценат, сличан мало час поименце реченима, ил да врховна власт наша автономна пружи руку и потпору народну, подстак и могућство на збирање по народу тога блага нам народног — тих дивних умотворина, преточених и изворних, на обрађивање после по правцу Корнелијеву, по законима у науци музичкој!

То би заистину било достојно, најдостојнија рада и заслугâ великога музичара нам, правцедавца — Корнелија Станковића.

Овакав тамјан годио би души његовој оног света, најмилији — овакав помен угодио би Богу и цркви и народу!

Од нас пак нек је слава њему — рано преминулом, много хтелом, много започелом — и данас и свагда и довека!

* * *

У Новом Саду, о Ружичалу, 1895.

Александар Сандић.

*) Види бр. 115. „Заставе“ прошле године. — Ур.

правилан, а има одвојеног одборског мишљења, да се избори пониште и у ср. студеничком. Избори нису извршени у Врањи, ср. кључком и ресавском и одбор је мишљења да и у овим местима треба избор наредити. По прочитању овог одборског извештаја заклели су се сви присутни посланици осим оних из срезова: рачанског и параћинског, који ће тек онда положити заклетву ако скупштина не усвоји одборско мишљење. Полагању заклетве присуствовао је и Христић председник министарства и чим је заклетва извршена он је отишао из скупштинске сале. После заклетве прешло се избору оних 6 кандидата за председника и подпредседника скупштине, овај је чин био најзначајнији на овом скупштинском састанку и од кога ће зависити цео скупштински рад, јер приликом избора ових кандидата, најбоље се да видети, какво политичко расположење влада у посланицима. Одмах се пронео глас, да неће бити заједничка кандидација већ различита т. ј. либерална, напредњачка и неутрална — владина и Христић је паметно учинио, што није био избору присутан јер тек што он изађе испаде предлог: да један посланик или председавајући кандидује сви шест лица и онда би се видело, како „чврсто“ стоји влада. Може бити да би баш овај догађај још више замрсио ситуацију, али овај се предлог не уважи, јер није била присутна влада те да се упита, да ли је и она сагласна с овим предлогом. На овај начин влада прескочи једну доста знатну препону и ако се мало закачи, јер није њена неутрална кандидација продрела, те да поред неутралаца, и напредњаци буду задовољени и либерали, а овако они су доста љути, јер није шала, кад се међу изабраним кандидатима не налази ни један либерал. Изабрани су: Светомир Николајевић са 190 гласова, Михаило Павловић са 188, Драг. Рајовић и Ст. Д. Поповић са 176, Сава Обрадовић са 163 и Арон Ничић са 111 гласова. Дакле осим Николајевића сви остали пет кандидата су напредњаци, а Николајевић је и фармазон и напредњак. За овим је закључен састанак и идући закаван за сутра у 9 сахати, кад ће се саопштити кога је круна именовала за председника а кога за потпредседника.

*

Николајевић председник скупштине. Од кандидације, коју смо горе изнели краљ је именовао за председника Светомира Николајевића, а за подпредседника Михајла Поповића.

*

Либерални клуб. Ми смо у више прилика навели, да је либерални клуб у скупштини једна комедија, ујдурма, да се свету замажу очи и да се каже, да и данашња влада има своју опозицију. О томе „Одјек“ доноси поводом образовања либералног клуба оваку белешку: „Званична опозиција“. Изабрани и владини посланици из либералне странке образовали су засебан клуб. Они ће изигравати опозицију т. ј. биће званична намештена опозиција“. Ово је са свим јасно. Та ова је ујдурма либералне опозиције тако провидна. Исто тако и „Српска Застава“ излази отворено против либералних пасошлија у скупштини. Ово је доста јасно, само би ваљало, и главни одбор да о овим јунацима донесе своју одлуку.

У данашњим тешким приликама, кад се подигли душмани наши, да вас са бедема стерају, а „Заставу“ искину из наших руку, ступисмо ево у другу четврт тридесете године „Заставине“. Ко има жара и мара за општу нашу ствар, нека похита с претплатом и нека нам набави читача и претплатника за нову четврт.

„Застава“ је претрпела до сад много удараца, што је ретко ко могао да издржи и још да живи. А да узможе и даље снажно одбијати ударце, наперене на њен живот и опстанак, и да се узможе слободно вити над нашим главама — не зависи само од ње.

У препоруку „Заставе“ излишна је свака реч. Њен рад и борба познати су нашем народу. А шта она вреди за све нас, то боље од нас говоре парнице и преметачине.

Вести из народа.

— Пишу нам из **Јарковца**: Ових дана одселио се из наше средине у Црепају врло уважени велеучени г. Др. Јоца Тобековић. За њим жали цело ово становништво, јер је у њему изгубило савесна и вешта лечника, који је умео код свију становника највеће поверење задобити. Ми желимо младому лечнику да га у новој општини исто тако с поверењем приме и уверени смо да не ће жалити.

— Пишу нам из **Беле Цркве**: Хоћу у брзини да вам јавим одавде и из околине неке новости. Вића Поповић лајтнант, познат из ранијег доба свог као добар Србин и Милетићевац, умро је у Кусићу. Лака му црна земља! — Наша женска задруга поклонила је овдашњој св. цркви врло леп и лепо израђен Христов гроб, у вредности од 850 форината. Нека је хвала овим врлим Српкињама на овом лепом знаку хришћанске побожности. — Вода је и код нас ове године начинила велике штете. Цела клисура је скоро у води. Пут у Молдаву је преливен, а општине: Паланка, Дубовац и Петрово такође су под водом. Карашку ћуприју је вода покварила, а тако исто је и ланговска ћуприја под водом. Штета је врло велика. —т—

Вести из места и са стране.

Снохватице Змајовине. Обраћамо пажњу наших читалаца и свију свесних Срба на књижевну вест у овоме броју „Снохватице Змајовине“. Име чика Јове Змаја доста јамчи свакоме Србину, да ће оно, што нађе у овим „Снохватицама“ бити само бисерје наше књижевности. Препоручујемо свакоме пријатељу српске књиге, да се својски заузме, да се ова књига што више прошири у народу српском. Претплату за наше крајеве прима и уредништво „Заставе“.

Нова поштанска зграда у Новом Саду. Као што смо дознали, држава је купила кућу покојнога Добановачког, ватрогасну постају и неки део врта римокатоличке плебаније да онде назида зграду за поштанско и брзојавно звање.

Срп. нар. позориште У уторак ће дружина српског народног позоришта завршити своје представе у Новом Саду, и отићи ће у Ст. Пазуву.

Бачки жупан одступио. Званичан лист јавља, да је краљ бачкога великог жупана Шандора Белу на његову молбу решио од звања и дао му за досадашњу ревносну службу мали крст реда св. Стевана.

Убили матер. Други дан Ускрса пили су неки сељаци из Брестача, Марко и Адам Мажар, са својом мајком у ондашњој крчми. У истој крчми био је и неки Андрија Каракаша, са којим се речена двојица завадише, те Марко том приликом удари Каракаша каменом, нашто овај мирно седе за свој сто. Видећи Марко, да Каракаш неће с њима да се туче, позове свога брата и они изиђоше из крчме у намери да Каракаша дочекају. Мајка им видећи да јој синови излазе у злој намери, пође за њима, но чим ступи на праг, пуче пушка, те се она смртно рањена сруши на земљу. Синови јој, мислећи, јер је било тамно, да је Каракаш, који је из крчме изишао, погодише мајку, која је исте ноћи преминула. Оружници ухватише Марка и Адама Мажаре и предадоше их кр. кот. суду на Удбини.

У смрт због љубави. У варошици Брезно-бањи догодио се овај случај: Неки машиниста Матејчик заволео је једну девојку. Дуго је није запросио, јер се бојао да ће га одбити; најпосле се одважи и отиде девојци. Када га је девојка у присуству и уз одобрење своје матере одбила, Матејчик истргне револвер и два пут опали на матер девојчину, једаред на девојку, а дваред на себе. Прва три хитца нису погодила. Мати и кћи остадоше неповређени, но несретни љубавник је на себе добро циљао, обадва хитца су погодила и он је на место мртав остао.

Где су разне светиње? Један париски лист донесе где се све налазе разне свете ствари, које се односе на муке Исусове. Спаситељев крст налази се делимице у Нотре-Дамској катедралној цркви у Паризу, делимице у базилици св. крста јерусалимскога у Риму. Тамо се такође чува плочица, на којој је стајао познати натписс у чивутском, грчком и латинском језику „Исус Назарјанин цар јудејски“ (J. N. R. J.). Круна од трња налази се у Паризу, но велики број трнових бодљика раздељен је у другим црквама. Од четири клина, којима је Исус био прикован на крст, бацила је један св. Јелена у јадранско море, да утиша буру, други је укован у гласовиту гвоздену круну ломбардских краљева, трећи се налази у Нотре-Дамској катедрали у Паризу, а четврти у Монзи код Милана. Сунђер којим су напајали Исуса, чува се у лутеранској базилици у Риму, шиљак копља у Паризу, држак у Риму. Света хаљина без шава чува се у столној цркви у Триеру. Св. туника налази се у манастиру арген тинском код Париза. Рубац, којим су Исусу зној брисали, чува се у Турину. Црква у Цадовину има рубац, којим су трли Исусу главу, Рим рубац св. Веронике, којим је отрла Исусу у часу смрти зној с лица. Горњи део камдије, којом су бичевали Исуса, чува се у Риму, доњи у Јерусалиму.

Први април међу новинарима. Свима је већ познат обичај, да људи првога априла праве шале и варају један другога. То су учиниле и једне познате немачке новине, хотевши каквом важном, а лажном вешћу преварити друге новине, па им је и пошло за руком. Првога априла изађе у тим новинама вест, да су норвешки путници, који су отишли, да пронађу северни пол (најсевернију тачку наше земље), на своме путу по највећој зими, снегу и леду, од једном дошли у неки велики брежни кланац, у коме је врло пријатно и топло било. На највишем месту тога кланца истакли су норвешку заставу и тако слава, за којом су жудели путници многих држава, припаде Норвешкој. Ову вест прештампале су многе немачке, талијанске и француске новине; још су брзоплети Талијани додали да је и један талијански путник већ скоро пронашао то место и да није погинуо, за цело би га он изнео пред свет. За кратко време изађе истина на видело, да од свега није ништа истина, него да је то била само априлска шала од оних немачких новина.

Пророков огртач. Свечаност одавања поште огртачу пророка Мухамеда, извршена је у Цариграду свечано. Ова свечаност састоји се у томе, што султан са својим целим двором и харемом, као министрима, великодостојницима и т. д. иде у Стамбул у стари серај, да тамо после дуже религиозне свечаности пољуби огртач пророков. То раде и сви други, који прате султана. Познато је да је ово једини дан, у који султан своју палату Јилдиз напушта и кроз варош пролази. За сваког Јевропејца је то врло необичан призор, кад види, какве се баснославне припреме чине за сигурност султанову, кад овај пролази кроз варош. Па ипак султан није нигде сигурнији но изван палате, јер до сад није ни један султан нападнут изван свога стана. Припреме за овај султанов пут почињу већ осам дана унапред. Силне гомиле морског песка довлаче се и слажу по слободним просторима. Овим песком морају се за једну стопу висине насути све улице, које султан пролази, а пошто се никад не сме напред знати које су те улице, то се тамо морају за једну стопу висине насути и оне улице којима султан не пролази. Сваки саобраћај престаје. Султан са целом свитом креће се у подне из Јилдиза, прошли пут је уз њега седео његов млађи син, принц Бурханедин, а према њему Гиза Осман-паша. Све улице, којима султан пролази или којима би могао проћи, поседнуте су од јутра до мрака војницима. По свршеној церемонији остаје султан до сунчева заласка у старом серају, па ту буде и на вечери. Познато је је да мусломан за време целога месеца Рамазана, који претходи Бајраму, не сме од 3 сата из јутра до сунчева заласка ништа ни пити, ни пушити, па чак ни цвеће мирисати. Почетак и крај поста означује се сваки дан једним топовским метком. При вечери све јело за султана донесе се у једном запечаћеном сандуку из царских кухиња у Јилдизу. Ти сандуци су се пре преносили у лађама преко мора. Но једне године лађа са јелом потоне и том приликом утопи се велики број кувара, од тог времена сандуци се преносе сувим. После вечере султан се креће из Стабмула кроз осветљену варош, да се опет за годину дана затвори међу зидовима Јилдиза.

Аустро-Угарска војска год. 1894. Аустро-Угарска војска имала је год 1894. свега 1,072.870 момака, и то: 315.729 момака у сталној служби, 532.611 момака у резерви; 224.230 момака у накнадној резерви. Почетком исте године имала је војска: 287 генерала (1 фелдмаршал 34 ген. тобџијских и коњаничких 95 фелмаршал лајтнанта 157 генерал-мајора), 371 пуковика, 376 потпуковника, 714 мајора, 4358 капетана, 5006 надпоручника и 16.072 поручника, укупно 26.897 частника. Од овог броја припада 12.171 резерви.

Колике несреће може да учини земљотрес? Варош Љубљана већим делом порушена је од последњих земљотреса. Но било је земљотреса који су куд и камо веће несреће починили. Ко се још не сећа вести о Перзији, где је пре неколико месеци читав један велики град због земљотреса у земљу пропао? На заливу Исхији разорио је земљотрес 1881. четврти део града Касамикиоле, а 1883. разорио је читав тај град Тада је пропало 2278 кућа и погинуло 2500 особа. У Каракасу пало је 1812. жртвом потреса 20.000 људи, у великом лисабонском земљотресу 1755. нашло је свој гроб 40.000 особа, а у Екватору 1868. 70.000 људи. У Сирији је погинуло од земљотреса почетком 6. столећа 100.000 а у Јапану почетком 18. столећа 200.000 људи.

Пронађен убица после 32 године. У Троједници у месту Хртковцима дана 7. априла 1863. год. убијен је ножем Никола Колић из Хртковаца, сумња је била на неког Ђуру Крпана из Хртковаца, те је овај ради тога злочина 6 недеља у истражном затвору одлежао, али пошто није било доказа, буде невиним проглашен и на слободу пуштен. Међу народом поговарало се увек, да је поменутог Колића убио хртковачки поштар Албанац Мартин Лош, но пошто су Албанци чврсте нарави, није се све до пре неколико дана ништа позитивно дознало, док се Мартин Лош не завади са својим братићем Петром Иванићем, који је као сведок са Мартином био, кад је Мартин Лош ножем убио Николу Колића. Петар Иванић приповедао је тај догађај пред више других људи, а ови ту ствар пријаве државном одветништву у Митровици. Државно одветништво у Митровици налогом својим повери извиђење тог чина хртковачкој оружничкој постаји, те је ова истрагом и саслушањем сведока пронашла, да је заиста Мартин Лош, поштар, убио Николу Колића.

И краљеви залажу драгоцености. Да у нужди човек заложи свој сат, прстен или ланац није ништа необично кад је дотични један прост грађанин, али да краљеви и други титулаши заложе своје драгоцености, звони сасвим изванредно. Ипак догоди се, да и свемогући плавокрви великаши дођу у неприлике те су приморани код Чивута тражити новца као остали човечији ниски род. Тако се каже, да је енглески престолонаследник пребивао једном у Француској. Сав новац ког је код себе имао изгубио је једне вечери у игри. Пошто је било од велике важности да остане све време свог боравка у Француској непознат, није могао да брзојави по новац, јер би се тиме дознало одмах ко је он. Пријатеља није имао, а господару хотела такође није смео казати ко је он. У нужди пошаље свог секретара к једноме Чивуту те заложи свој, свога секретара и свога слуге сат, којом му свотом беше могуће отпутовати. Раскраљ Милан изгубио је при једној трци коња у Бечу велике своте новаца, и у својој неприлици Милан заложи један драгоцени мач, важну старину Обреновићеве породице, и плати свој дуг. Мач је дуго лежао код Чивута и само онда кад је Чивут хтео да прода на вашару залог онда га је одкупио. Дон Карло шпањолски такође је много имао посла са Чивутима. За покојног краља талијанског каже се, да су његове драгоцености више биле код жидова, но у краљевском двору.

Кинеска учтивост. Кинези су што се учтивости тиче најучтивији на свету. Имају једног министра учтивости ком је задаћа да упозна млађи нараштај са свима формулама учтивости њихових прадедова. При писању писама код Кинеза треба писати име оног коме је писмо намењено врло крупним словима, а свој потпис са свим малим. Свако писмо мора се почети од прилике овако: „Да ти буде сав благослов из раја подељен то је жеља твог лудог брата“. Кад се о својој породици говори, каже се: „Ми мали, неваљани мрави“. Наслов на писму метне се овако: „Мом високом благонаклоњеном старијем брату, који је на стубама части највиши степен постигао“. А писмо се обично сврши овако: „Потписани, твоје покорно мајмунче, смерно подиже руке до твог височанства, да би благоизволео посетити развалине моје колебе“.

Поправак. У првом делу подлистка данашњег, у броју 57., поткрале се ове замашније погрешке. У 3. ступцу на 1. страни, у реду 13. озгоре, место: подиже, треба да је: подигне. У 14. реду за тим, место: нечује, треба: негује. У 9. реду на другој страни у 1. ступцу, место године 1864. треба: 1865.

Трговина.

Нови Сад, 15. априла. Пшеница прве квалоће 7 фор. — н. Пшеница средња 6 фор. 80—90 н. Пшеница лакша роба 6 ф. 50—— новч. Наполица 6 фор. 50 нов. Јечам 6 фор. 20—-- н. Зоб 6 фор. 30—— нов. Кукуруз у зрну 6 ф. 25—30 н., Маст 48 фор. Сланина сува 50 фор., дебела паљена 52 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки . 41 н.
„ средњи . . . 39 н.
„ лаки . . . . 37 н.

Све од 1 килограма.

Теоци . 10—18 ф. по комаду.
Јагњци . 5—11 ф. по пару.
Овци . . —— ф. „

*

Будимпешта, 25. априла п. р. (Извештај комисионе радње Мор. Бауера и Сина.)

Догон рогате марве био је на данашњем тргу свега 2354 комада, и то: 1472 ком. мађарских волова, 205 српских; 4 ком. српских крава, 458 ком. мађарских; 36 ком. бивола; 135 ком. бикова; 44 ком. теглећих волова; — накнадни догон.

Почем је са 700 ком. већи догон био и слаба посета страни купаца била, цена је за бољу и средњу робу са 1 фор. скочила, дочем је лошија роба остала непромењена.

И тако су цене биле следеће:

Дебели волови, добре квалоће, клани 28—31½ ф. мет. ц., живе тежине 33 фр. по мет. ц. Волови са паше 25½—28 фр. мет. ц. Сеоски волови 23—25 фр. мет. ц. Српски волови 22—30 фр. мет. ц. Краве клане 24—29 ф., живе тежине 31½ фр. по мет. ц. Бикови клани 25—30 фр., живе тежине 32 фр. по мет. ц. Биволи 18—20 ф. по м. ц. живе теж. 23 ф.

Овци. Вашар од 23. априла п. р. Догон 399 ком. оваца.

Почем је много страни купаца дошло, цене су скочиле са 1—1 и по нов.

Шкопци су продавани по 20—22 фр. пар; овце јагњенице 19—21 фр. пар.

*

Стање воде.

	априла 13.	а 14.
Дунав под Бечом — — — —	0.14	— 0.20
Дунав под Пожуном — — —	2.98	— 3.05
Дунав под Будимпештом — —	3.18	— 3.17
Дунав под Мохачем — — —	4.44	— 4.43
Дунав под Новим Садом — —	5.17	— 5.11
Дунав под Панчевом — — —	6.92	— 6 76
Дунав под Оршавом — — —	6·14	— 6·06
Тиса под Сегедином — — —	7.97	— 7.83
Тиса под Турским Бечејем — —	6.53	— 6.43
Тиса под Тителом — — — —	6.02	— 5.96
Сава под Загребом — — — —	1.78	— 1.56
Сава под Старом Градишком —	.—	— .—
Сава под Митровицом — — —	6.69	— 6.66

*

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи

15. (27.) априла.

Дукати — — — — — —	5 ф. 75 н.
Наполеондори (20 франака) —	9 ф. 68 н.
Угарска златна рента — — —	123 ф. 25 н.
Аустријска златна рента — —	123 ф. 75 н.
Угарска крунска рента — —	99 ф. 30 н.
Немачке држ. марке (од 100 мар.)	59 ф. 65 н.

Најновије вести.

Први мај. У белгијском сабору предложио је посланик Ансел, да се првога маја, на празник радника, не држи седница. Предлог је одбијен већином гласова.

Кинеско-јапански мир. У кинеско-јапанском миру наступа преображај, и као што „Новоје Времја“ пише, мир се преокренуо на боље. — Из Пекинга јављају да су некоји кинески ђенерали противни миру и да одлучно траже, да се рат настави. Због тога је у Пекингу велика узрујаност.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Ових дана предао сам у штампу почетак

СНОХВАТИЦА ЗМАЈОВИНИХ.

Оглашајући то, ваљало би ми бар што-што наговестити, да се зна шта нудим читаоцима на читање и на куповање; то бих и учинио, да није прошле године десетак песама из ових „Снохватица“ штампано у разним листовима и календарима, па коме се то није свидело не ће му се свидети ни оно што даље долази, тај ову књигу нека и не узима у руке (сем ако је по занату или по инату критичар), — а ако је ко у оним примерицама што су до сад истрчале на јавност нашао нешто што му укусу годи, тај ће тога, мање или више, наћи у целој збирци коју сад почињем издати.

Ето то је моја сва препорука.

„Снохватице“, по природи постања свога немају довидна свршетка за трајања живота, и памћења мојег. У повољним околностима могло би их бити 10 до 15 до 20 па и више свезака. Прва и друга свеска већ је дата у штампу, трећа је спремљена, да би је одмах могао издати, а и још за неколико свезака има нешто по артији, — али то само наговештујем.

Прву и другу свеску „Снохватица“ морам да издам сам, — (да будем књижар, трговац, ма да немам трговачка дара), јер, да први кажем, кад је Матица Српска наградила I. и II. свеску „Снохватица“ ја сам се надао, да ће који Verleger куцнути на моја врата са питањем: Шта си наумио са „Снохватицама“? — Али то се није догодило; Verleger-и наши имају мало друкчијих дела за издавање, — а главно је да не морају руку дубље у џеп турати.

И тако шта знам, — првој и другој свесци „Снохватица“ бићу издавач сам.

I. и II. свеска изићи ће (уједно везане) за два, а најдаље за три месеца дана. Имаће 8 табака обичнога октава. Цена ће бити 2 динара или 2 круне разаслаће се о мојем трошку поштанским попримом. За то се новац не мора слати у напред, — али молим да ми се сваки абонент што пре пријави, да могу од прилике знати колико примерака ваља штампати. Скупљачи, који пристану да се за њихове уписнике могу књиге на њих поштанским попримом слати добиће од 10 књига једанаесту приде.

Но може се и претплатити. И за претплатнике је ова (двојна) свеска јефтинија: 1 дин. и 60 пара или 1 круна и 60 фил. То уводим за то, што штампарији треба на рокове плаћати, а ја готовине немам. Рок за претплату је до 20. априла ове године, а претплата се шаље мени у Београд.

Даље свеске „Снохватица“ — т. ј. ако их наша публика хоће, — изилазиће у размацима од 4—5—6 месеца. Свака свеска изнеће 4—5—6 табака а цена ће јој бити 25 пара (25 филера) по табаку. И врло би ми повољно било кад би се пријавио што већи број оних, који би се изјаснили да ће куповати све свеске „Снохватица“, догод буду излазиле. Имена њихова штампао бих у овој I. и II. свесци, а на тој основици лакше би се нашао добар издавач осталим свескама, те би скинуо са мене тај, мени немио, мени дангубан посао издавачки.

На ово обраћам нарочиту пажњу поштоване публике.

Молим српске листове, који према мени пису непријатељски расположени, а и хрватске, да овај оглас оштампају, или цео или бар у изводу.

У Београду 16. марта 1895.

Др. Јован Јовановић „Змај“.

БРАЋО СРБИ!

Вечерњи лист бечког „Фремденблат“-а од 29-ог марта о. г. доноси у броју 86. ову белешку:

„У сјајној дворани бечке трговачке задруге одржана је у понедеоник уметничка продукција ученика певања г. професора Јована Реса. Многобројна одабрана публика, активни и инактивни вештаци и вештакиње беху присутни, између којих и славна певачица Павлина Лука, за тим гђа Олга Левинска и т. д.

Продукција ова, за коју се чисто не би смело рећи, да је дело тек ученика, показује јасно изврсну методу славног професора певања г. Јована Реса.

У појединим сценама из разних опера као: „Rigoletto“, „Das Glöckchen des Eremiten“, „Maskenball“, „Samson und Dalila“ и „Tannhäuser“ — између многих ученица највршија беше гђца Султана Цијукова, веома дивна појава за позорницу, за коју смело можемо рећи: да ће нам будућност у њој нову Матерну поклонити.“

Мало речи, али веома значајне, особито из редакције „Фремденблата“, за коју се зна, да је и сувише обазрива у сваком погледу и врло добро пази кога ће да похвали.

Драга браћо Срби! Султана Цијукова, ученица првог бечког професора певања, Јована Реса, свршава у име божије своје науке још у току ове године и судећи по успесима, које је на разним до сада одржаним представама, као и на разним већим позорнипама, на бечкој, београдској и т. д. постигла, смемо смело и са уверењем тврдити, да ће у Султани Цијуковој Српство стећи једну нову звезду уметности, која ће у далеком свету сјати српским сјајем и увеличати славу свога народа.

Најновија вест, што нам је доноси бечки лист „Фремденблат“ утврђује нас у том лепом уверењу, јер описујући тај лист уметничку продукцију редовних и ванредних вештака и вештакиња, истиче Султану Цијукову, као појаву, достојну и по спољашности и по уметничкој способности и по лепоти гласа будуће Матерне; а кад тај озбиљан лист Српкињи прориче такову будућност и одређује јој у будућности тој прво место на светским позорницама, онда нам не може замерити ни најхладнији мислилац, кад ову младу даровиту и уметнички образовану Српкињу подижемо на висину, коју до селе ни једна Српкиња у тој струци и у тим годинама достигла није.

Али као што вода не може кроз брег, тако и дар не може напред, кад му на путу стоје тешкоће, које се само материјалним средствима отклонити дају. — Султани Цијуковој свршава се овом годином стручна спрема и у тим, тако рећи, најкритичнијим моментима остала је она без икакве новчане потпоре... До данас је помоћу родољубивих српских друштава, разних друштвених корпорација као и помоћу многих имућних племенитих и родољубивих Срба, могла опстати у Бечу и доспети до жељене мете, али данас, кад јој је та потпора најнужнија, кад из школе ступа у живот до првог ангажма, нема никаквих средстава за опстанак, а та околност може је стати будућности.

С тога молимо овим српске црквено-православне општине, српска црквена певачка друштва, српске добротворне женске задруге, српско народно позориште, као и све друге српске корпорације и сваког родољубивог брата и сестру Српкињу, да милодарима својим омогуће овој ванредној уметници први корак у свет уметничког живота, те да је искључиво нашим средствима предамо у крило светске Талије, са које ће вазда долетати до нас слава Српкиње уметнице и слава имена српског.

Новац ваља слати гђци Султани Цијуковој I. Bezirk, Johannesgasse, Nr. 19., 4. Stock. Wien.

У Вршцу, 6. (18.) априла 1895. год.

Одбор
за скупљање добротворних прилога у корист гђце Султане Цијукове.

Овим се умољавају сви српски листови, да би овај позив изволели отштампати.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

Ред позоришних представа.

У недељу 16. (28.) априла: **„Распикућа“**. Чаробна позоришна игра у 5 чинова, с певањем, од Рајмунда, превео И. Стојановић, музика од Крајцера. (Предпоследња представа).

У уторак 18. (30.) априла први пут: **„За круну“**. Драма у 5 чинова, написао Франсоа Копе, с француског превео Ђоковић. (Последња представа).

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Свима поштованим суграђанима, а понаособ члановима овдашњег нашег учитељског збора, који су са г. управитељем др. Лазом Станојевићем са свом школском децом учествовали при спроводу наше добре и никао непрежаљене кћери Вере и тиме наш големи бол у неколико ублажили, изричемо овим своју најдубљу захвалност.

Ожалошћени родитељи,
Јован и Софија Дера.

ОГЛАСИ.

ЈЕДНОГ ШЕГРТА

од бољих родитеља; потребујем одмах за моју **шпецерајску и материјалну радњу у Филијал.**

1—3 **ЉУБ. СТЕФАНОВИЋ.**

ПРОДАЈА АПОТЕКЕ

Због болести и старости продајем моју апотеку, постојећу у Београду на великој пијаци, у средини вароши, са врло пробитачним условима.

Ради погодбе треба се обратити продавцу **Јовану Дилберу**

8—10 **апотекару у Београду**

У свима земљама заштићена законом.
За Аустро-Угарску заштитна марка № 46 $^{1}/_{1}$

Essenz stomatica compos. Schutzm. J im Stern.

St. Jakobs капљице за стомак.

Од више година опробано средство против болести у стомаку, нарочито за слабо варење стомака, који нема апетита, колере, грчева, колике и содбренена и затвора. Једна флаша 60 нов. и 1 фор. 20 нов. Проспект гратис. Као средство првог реда против нервни болести од много година опробано Dr. Lieber's Nerven-Kraft-Elixir са Schutzmark-ом † и ленгер. Прави се по лекарском и званично дозвољеном пропису у апотеки M Fanta, Prag.

ПИЈАНСТВО и у највећој мери, може се излечити са Essenz Sougede. Може се употребити са знањем и без знања пијанца, јер је без боје, без укуса и без мириса. Успех се гарантује. Флаша 1 фор. 80 нов.

Tinct. nervi tonica

проф. Dr. Lieber's Nervenkraft-Elixir.

Једино прави са марком крста и ленгера, прави се по лекарском и званично дозвољеном пропису у епотеци Max Fanta Prag. Тај препарат је од много година опробано средство за јачање живаца, особито против слабости лупања срца, бола у леђи, несвестице, главобоље и хрђавог варења Проспект гратис. Флаша 1 ф., 2 ф., и 3 ф. 50 н. За болести стомака најбоље су St. Jakob's капљице, флаша 60 новч. и 1 фор. 20 нов.

Водена болест излечима са **Hydrops Essenz** у сваком штадијуму брзо и сигурно. Успех се гарантује. Лекарима за употребљавање врло се препоручује. И тамо помогне, где је сва нада напуштена. За потпуно опорављање доста је једна или две флаше по 3 фор.

Главна стоваришта: Salvator Apotheke Pressburg, Nyiri György, Molnar L. Gr. Wardein, Partos Adam, Bogatincsević K. Gr. Kikinda, Farkas J. Kecskemet, Péterffy Imre Marm. Sziget, Karl Jahner Temesvar, P Mittelbach Agram, и у др. 24—80

ОГЛАС.

На основу закључка скупштине од 27. октобра прошле године број 27. и одобрења пречасне епарх. конзисторије бачке од 20. марта т. г. бр. 397./119. намерава туријска црквено-школска општина своју св. цркву, како с поља тако и изнутра оправљати као:

1. Позлатити и чистити иконостас и св. иконе;
2. Бојадисати-марморирати целу унутрашњост цркве;
3. Претрести црквени кров и кречити целу цркву и торањ;
4. Постављати гвоздену портанску заграду у дужини од 60—100 метара.

Пошто на преднаведене радње нема зготовљеног предрачуна, овим се позивају заинтересовани, да изволе до 1. (13.) маја т. г. у општину доћи, посао прегледати и своје предрачуне до поменутог дана претседништву црквене општине предати.

Онај предрачун, који црквени одбор за најсолиднији усвојио, а пречасна епархијска конзисторија одобрила буде, биће по постојећем обичају наплаћен.

Опширнији извештај даје општински претседник.

У Турији, 12. (24,) априла 1895. год.

1—3 **Црквени одбор.**

Мешовиту трговину у Петроварадину, главна улица, на врло постојаном месту, продајем болести ради. Упитати код власника Радимира Дрк, број 47. 2—2

ЈЕФТИНО НА ПРОДАЈУ

има 2 каруца и то: 1 затворена, 1 отворена, обоје у врло добром стању скоро нове. Има и једна проста кола и једна теретна кола на продају. Ближе извешће даје Франц Вајс, Нови Сад, футошка улица број 42. 1—3

Für eine sehr gute, jetzt noch kleine, aber sehr vergrösserungsfähige **Brauerei** im Auslande wird ein

Compagnon

gesucht, der entweder Fachmann oder kaufmännisch gebildet ist und der sich mit einen Capital von circa 20.000—25.000 fl. öst. W. am Geschäfte betheiligen sollte.

Gefällige Anträge bittet man unter „B. S.“ an die Administration d. Bl. zu richten.

За једну врло добру, сад још малу, али за проширивање згодну пивару у иноземству тражи се 3—3

КОМПАЊОН

који је или стручњак или трговачки изображен и који се са капиталом од 20.000 до 25 000 фр. на тој радњи може удела имати. — Понуде моле се под фирмом „B. S“ на администрацију овога листа.

Част ми је овим пошт. публици до повољног знања ставити, да сам у **Новом Саду** у главној улици под бр. 28. (преко пута кр. судбеног стола) отворио под фирмом

„БЕЧКА ТВОРНИЦА ЦИПЕЛА“

ципеларско стовариште.

Да сваком захтеву задоста учиним, стовариште ми је богато снабдевено; особито сам обратио пажњу, да за сваку сезону што је најновије и најбоље пустим у промет.

Може се добити свака могућа врста **мушких, женских и дечијих ципела, ловачких, јахаћих и путничких чизама**, као и кућевних, шпицастих и широких врста ципела.

За пролетњу и летњу сезону препоручујем мушке, женске и дечије ципеле, као и ципеле за туристе, са дугмадима, за шетњу, неглиже, салонске и кућевне ципеле; чизама за пут и за лов, даље чизама и ципела г.г. официре по пропису, **париских ципела по најновијем „Молијер“ облику**, од лака, од црне и отворене коже и од најфинијег француског ластина, које држим на своме стовариштy. За слабе ноге препоручујем од „Chevreause“ и јеленске коже зготовљене ципеле; ципеле за келнере, од ластина и „шагрин“-коже.

Бечка творница ципела зготовљава најбољи еспап у целој Европи и у погледу цене може се најбоље такмачити.

Уједно примећујем, да се свакој обући на ђону види цена, и тиме је публика поштеђена од погодбе.

И наруџбине по мери радо примам, које ће се најтачније зготовити. На ципелама, које су код мене купљене, мање оправке бесплатно обављам, веће пак по јефтиној цени рачунам.

С дубоким поштовањем молим п. п. публику, да се путем пробе куповања изволи уверити о томе, да ће моје стовариште п. захтеве у пуној мери задовољити, и да ћу као сталне муштерије моћи рачунати пошт. публику Новог Сада и околине.

С поштовањем
ХЕНРИХ ШЛЕЗИНГЕР
ципелар.
власник стовариштa „Бечке творнице ципела“.

3—3

БЕЧ VI. Mariahilferstrasse 35. **М. НАЈМАН** БУДИМ-ПЕШТА IV. Muzeumring 1.

ОСНОВАНО 1845.

Арад, Дебрецин, Вел. Варадин, Темишвар, Панчево, Загреб, Ријека, Сарајево, Тријест, Љубљана, Београд, Ниш, Крагујевац, Софија.

Да би многостраним жељама мојих многобројних муштерија одговорио, затворио сам своју досадашњу трговину у **Новом Саду, на главној улици у Недељковићевој кући** и отворио

НОВО СТОВАРИШТЕ

МОЛИМ ДА СЕ ПРОЧИТА

Да би се свака забуна избегла, слободан сам п. н. публику известити да се моје

СТОВАРИШТЕ ОДЕЛА

ЗА ГОСПОДУ, ГОСПОЂЕ И ДЕЧАКЕ

ИЗРИЧНО НАЛАЗИ

НА ФРАЊЕ ЈОСИФОВОЈ ПИЈАЦИ БРОЈ 7.

ДО ГРАНД ХОТЕЛ МАЈЕРА

ПРЕКО ПУТА ОД „ГВОЗДЕНОГ ЧОВЕКА“

и никакву другу радњу у Новом Саду неводим нити с којом у свези стојим.

Робу само најбоље каквоће. Цене строго утврђене.

С поштовањем

М. НАЈМАН

ИЗ БЕЧА.

12—24

МОЛИМ ДА СЕ ПРОЧИТА

Главни уредник: др. Емил Гаврила. Власник Славко Свет. Милетић. За уредништво одговара: Никола Маленчић. Срп. штампарија дра Свет. Милетића у Н. Саду